

अनिता राजेंद्र कलकुटकी

वि.

राजेंद्र वसंत कलकुटकी

निशाणी ५ वरील आदेश

(पारित दिनांक: १८ एप्रिल, २०२३)

प्रस्तुतचा अर्ज अर्जदार हिने कौटुंबिक हिंसाचारापासून महिलांचे संरक्षण अधिनियम २००५ चे कलम २३ प्रमाणे अर्जदार यांना दरमहा रु.३,०००/- अंतरिम पोटगी तसेच त्यांची स्वतंत्र राहणेची व्यवस्था करून त्यांना दरमहा रक्कम रु. ४०००/- इतके घरभाडे मिळण्याकरीता दाखल केलेला आहे.

२. अर्जदार हिचे कथन थोडक्यात खालीलप्रमाणे

अर्जदार क्र.१ चा वि.प. क्र.१ सोबत दिनांक ३१/११/२०११ रोजी विवाह झाला. वि.प. क्र.२ ते ४ हे अनुक्रमे अर्जदार क्र.१ हिचे सासू, सासरे व नणंद आहे. लग्न झाल्यानंतर अर्जदार या सासरी गेल्या. लग्नानंतर काही दिवसांनी वि.प. यांनी अर्जदार हिचा मानसिक, शारीरिक छळ करणेस सुरुवात केली व या ना त्या कारणावरून भांडणतंटा करणे, घरातील सर्व कामे करायला लावणे, रात्रीचे शिळे अन्न खायला लावणे, कामाला बाहेर जावू न देणे तसेच चारित्र्यावर संशय घेणे तसेच इतर बारीकसारीक शुल्लक कारणांवरून मानसिक व शारीरिक त्रास देणे इ. गैरप्रकार वि.प. करीत होते. अर्जदार हिने अर्जामध्ये तिच्यावर झालेल्या शारीरिक, मानसिक, भावनिक, शाब्दिक व आर्थिक छळाबाबत सविस्तर वर्णन केलेले आहे. वि.प. यांनी अर्जदार यांना घरातून हाकलून दिले आहे. सबब, अर्जदार हिने औषधपाणी, कपडेल्ते व इतर अनुषंगिक खर्च यासाठी दरमहा रक्कम रु.३,०००/- अंतरिम पोटगी मिळावी तसेच अर्जदार यांची स्वतंत्र राहणेची व्यवस्था करून अर्जदार यांना दरमहा रक्कम रु. ४०००/- इतके घरभाडे मिळण्याकरीता दाखल केलेला आहे.

३. वि.प. क्र.१ यांनी नि.क्र.१० वर आपले म्हणणे दाखल करून अंतरिम अर्जातील सर्व कथने नाकारली आहेत. त्यांनी आपल्या म्हणण्यात असे कथन केले आहे

की, अर्जदार या कधीही व्यवस्थित नांदलेल्या नाहीत , त्यांच्या वर्तणुकीबाबत वि.प. यांनी त्यांच्या आईवडीलांकडे तक्रारी केलेल्या आहेत व संबंधीत पोलीस विभागाकडे तक्रारी केल्या आहेत, अर्जदार या परत नांदणेस याव्यात यासाठी कौटुंबिक न्यायालयात अर्ज दाखल केलेला आहे. निव्वळ नांदावयास जाणे टाळण्यासाठी व वि.प. यांच्याकडून पैसे उकळण्यासाठी सदरचा अंतरिम पोटगीचा खोटा अर्ज दाखल केलेला आहे. ते अर्जदार यांना आजही नांदण्यास नेण्यास तयार आहे. तरी त्यांनी सदरचा अर्ज नामंजूर करण्यात यावा अशी विनंती केली आहे . वि.प. यांनी नि.क्र.१७ ते १९ कडे वि.प.क्र.१ ते ३ यांचे प्रतिज्ञापत्र करून सांगितले आहे की , अर्जातील अर्जदार यांची कथने खोटी आहे. अर्जदार यांनी नांदण्यासाठी नकार दिलेला आहे. त्यांनी अर्जदार यांचा कधीही छळ केलेला नाही तसेच अर्जदार यांना नांदण्यासाठी नेण्यास ते आजही तयार आहेत. केवळ पैसे उकळण्यासाठी प्रस्तूतचा खोटा अर्ज केला आहे.

४. अर्जदारतर्फे विधीज्ञ यांचा युक्तीवाद ऐकला . प्रकरणाची पाहणी केली असता माझ्यापुढे खालील मुद्दे उपस्थित झाले आहेत. मी त्यावरीलनिष्कर्ष खालील कारणमिमांसेच्या आधारे नोंदवित आहे.

अ.क्र.	मुद्दा	निष्कर्ष
१.	अर्जदार ही तिचे वि.प. क्र.१ यांच्यासोबत कौटुंबिक संबंध असल्याचे सिध्द करते काय ?	... होय.
२.	अर्जदार ही त्यांच्यावर वि.प. यांनी कौटुंबिक हिंसाचार केल्याचे प्रथमदर्शनी सिध्द करते काय ?	... होय.
३.	अर्जदार हे अंतरिम पोटगी मिळण्यास पात्र आहे काय ?	... होय.
४.	अर्जदार हे दरमहा रक्कम रु . ४०००/- इतके घरभाडे मिळण्यास पात्र आहे काय ?	... अंशतः होय.
५.	आदेश काय ?	... अंतिम आदेशाप्रमाणे.

कारणमिमांसा

मुद्दा क्र.१ बाबत -

५. सदरचा अर्ज हा उभयपक्षांचा साक्षीपुरावा सादर होण्यापूर्वीचा असल्याने अर्जदार हिला तिचे वि.प. यांच्यासोबत कौटुंबिक संबंध आहेत व ती त्यांच्या हाती कौटुंबिक हिंसाचारास बळी पडली आहे या बाबी प्रथमदर्शनी सिध्द करणे गरजेचे असते . या अनुषंगाने दोन्ही पक्षांचे कथनांचा विचार केला असता त्यांच्यामध्ये कौटुंबिक संबंध असल्याची बाब वादग्रस्त नसल्याचे दिसून येते. कौटुंबिक संबंधाबाबत वाद नसलेने मी मुद्दा क्र.१ चा निष्कर्ष होकारार्थी देत आहे.

मुद्दा क्र.२ बाबत-

६. सदरचा अर्ज हा कौटुंबिक हिंसाचारापासून महिलांचे संरक्षण अधिनियमाचे कलम २३ नुसार अंतरिम पोटगी मिळण्याकरिता दाखल करण्यात आला आहे . कलम २३ (१) नुसार न्यायालयास त्याच्यापुढील या कायद्यातील कुठल्याही कार्यवाहीमध्ये न्याय्य व योग्य अंतरिम आदेश पारित करता येतो. अर्जदार हिने वि.प. यांनी तिचा शारीरिक, मानसिक, भावनिक छळ करून कोणत्याही संयुक्तीक कारणाशिवाय तिचा त्याग करून तिच्या पोटापाण्याची, कपडेलत्याची, राहण्याची, औषधपाण्याची कोणत्याही प्रकारची व्यवस्था केलेली नसून तिला कोणाचाही आधार नसल्याचे तिने कथन केले आहे . परंतु वि.प. यांनी सदर अर्जावर आपले म्हणणे सादर करून अर्जदाराची सर्व कथने नाकारलेली आहे . अर्जदार हिने वि.प. यांच्याविरुद्ध बरेच गंभीर आरोप केले असून निश्चितच त्यावर दोन्ही पक्षांचा साक्षीपुरावा झाल्यानंतरच निर्णय देता येईल. या क्षणी केवळ हे पाहणे गरजेचे आहे की, अर्जदार हिच्यावर कौटुंबिक हिंसाचार झाल्याचे प्रथमदर्शनी दिसून येते किंवा नाही . या अनुषंगाने अर्जाची पाहणी केली असता अर्जदार हिच्यावर शारीरिक , शाब्दिक, भावनिक व आर्थिक हिंसाचार केल्याचे नमूद करण्यात आले आहे. लग्नानंतर ब-याच वर्षांनी अर्जदार ही कुठल्याही सबळ कारणाशिवाय वि.प. क्र.१ पासून वेगळी राहिल ही बाब पटणेजोगे नाही . अर्जदार हिने अर्जात तिच्यावर झालेल्या कौटुंबिक हिंसाचाराबाबत केलेली कथने प्रथमदर्शनी विश्वासार्ह वाटते. त्यामुळे मी मुद्दा क्र.२ चे निष्कर्ष होकारार्थी देत आहे.

मुद्दा क्र.३ बाबत-

७. पती या नात्याने पत्नीच्या संगोपणाची नैतिक व कायदेशीर जबाबदारी ही वि.प. क्र.१ याची आहे. वि.प. याने अर्जदार ही त्याच्यापासून विभक्त झाल्यानंतर तिच्या पालन पोषणाची कुठलीही व्यवस्था केली नसल्याचे प्रथमदर्शनी दिसून येते. अर्जदार यांच्या कथनाप्रमाणे वि.प.क्र.१ हे शाहूपुरी कोल्हापूर येथे शहाजी भोसले यांच्या तिजोरी कारखान्यात काम करतात व त्यांना दरमहा रक्कम रु.१०,०००/- इतका पगार आहे. त्यामुळे अर्जदार या वि.प. क्र.१ यांच्याकडून दरमहा पोटगी मिळण्यास पात्र आहे. परंतु वि.प. क्र.१ यांच्या उत्पन्नाबाबत कोणताही प्रथमदर्शनी कोणताही पुरावा न्यायालयासमोर उपलब्ध नाही. सदर प्रकरणात अर्जदार हिने केलेले कथन सिध्द करण्याकरिता जरी कोणताही कागदोपत्री पुरावा दाखल केला नसला तरी वि.प. यांनी त्यांच्या म्हणण्यामध्ये सदरची बाब नाकारलेली नाही. याउलट वि.प. यांच्या कथनाप्रमाणे त्यांना रक्कम रु.३०००/- दरमहा उत्पन्न मिळते. परंतु सदरची बाब विश्वासाई वाटत नाही. वि.प. जरी मोलमजुरी करतो असे जरी गृहित धरले तरी दररोज रक्कम रु.४००/- प्रमाणे दरमहा १०,०००/- मिळवित असेल याबाबत कोणतेही दुमत नाही. तसेच अर्जदार हिच्या म्हणण्याप्रमाणे तिच्या तुलनेत वि.प. याची आर्थिक परिस्थिती साधन असल्याचे स्पष्ट होते. पती या नात्याने अर्जदारच्या उदरनिर्वाहाची तसेच कपडे लथथे, औषधोपचार इत्यादीची व्यवस्था करण्याची नैतिक व कायदेशीर जबाबदारी वि.प.क्र.१ याची आहे परंतु ती जबाबदारी तो पार पाडत नसल्याचे स्पष्ट होते. वि.प. याची उत्पन्न मिळविण्याची क्षमता, त्याचे राहणीमान व अर्जदार हिच्या गरजा लक्षात घेता मी या निष्कर्षाप्रत पोहचले की, अर्जदार हिंस दरमहा रु.२०००/- अंतरिम पोटगी देण्याचा आदेश करणे योग्य होईल. सबब मी मुद्दा क्र. ३ चे निष्कर्ष होकारार्थी देत आहे.

मुद्दा क्रमांक ४ बाबत-

८. अर्जदार हिने तिला उत्पन्नाचे कुठलेही साधन नसल्याचे व तिची आर्थिक परिस्थिती गरीबीची असल्याचे कथन केले आहे. अशा परिस्थितीत पती या नात्याने अर्जदारच्या उदरनिर्वाहाची तसेच कपडे लत्ते, औषधोपचार इत्यादीची व्यवस्था करण्याची नैतिक व कायदेशीर जबाबदारी वि.प. याची आहे. अर्जदार हिने जरी घरभाड्याच्या रकमेची

मागणी केली असली तरी तीने भाडेच्या घरात राहत असल्याबाबत कोणताही कागदोपत्री पुरावा दाखल केलेला नाही. आजच्या परिस्थितीत दैनंदिन जीवन जगण्याकरीता आवश्यक असलेल्या बाबींचा विचार केला असता तसेच वि.प. याच्या उत्पन्नाचा राहणीमानाच्या दर्ज्याचा विचार केला असता अर्जदारला दरमहा रक्कम रुपये २००० /- घरभाडे देण्याचा आदेश करणे मला रास्त वाटते. सबब मी मुद्दा क्र. ४ चे निष्कर्ष अंशतः होकारार्थी देत आहे.

मुद्दा क्रमांक ५ बाबत-

११. मुद्दे क्र. १ ते ४ चे निष्कर्षास्तव अर्जदार यांना कौटुंबिक हिंसाचार प्रतिबंधक कायद्याचे कलम २३ नुसार वि.प. यांचे राहणीमान व अर्जदार यांच्या मूलभूत गरजा लक्षात घेता मी खालील आदेश पारित करित आहे.

आदेश

१. अर्ज अंशतः मंजूर करण्यात येत आहे.
२. वि.प. यांनी अर्जदार यांना प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्ष किंवा इतर कोणत्याही प्रकारे मानसिक किंवा शारिरीक छळ होईल अशी कोणतीही गैरकृती करू नये असा आदेश देण्यात येत आहे.
३. वि.प. क्र.१ याने अर्जदार रक्कम रु.२०००/- मुळ अर्ज दाखल तारखेपासून मूळ अर्ज निकाली लागेपावेतो अंतरिम पोटगी द्यावी.
४. वि. प. क्र.१ याने अर्जदार यांना घरभाड्याच्या पोटी दरमहा रक्कम रु.२०००/- मुळ अर्ज दाखल तारखेपासून मूळ अर्ज निकाली लागेपावेतो द्यावे.
५. अर्जदार हिला निर्देशीत करण्यात येते की, तिने मुळ अर्जावर विनाविलंब तिचा साक्षीपुरावा सादर करावा तसे न केल्यास अंतरिम आदेशाबाबत योग्य तो आदेश करण्यात येईल.

६. आदेशाची प्रत अर्जदार व वि.प. यांना कौटुंबिक हिंसाचारापासून महिलांचे संरक्षण कायद्यातील कलम २४ नुसार विनामुल्य देण्यात यावी.
७. सदरच्या अर्जाच्या खर्चाबाबत आदेश अंतिम आदेशाच्यावेळी करण्यात येईल.

दि.१८/०४/२०२३.

कोल्हापूर.

(एम. डी. खासनीस)

प्रथमवर्ग न्यायदंडाधिकारी(कोर्ट क्र.६),

कोल्हापूर.